

PLA UPC RESPONSABILITAT SOCIAL 2015 DOCUMENT DE BASES

Acord núm. 180/2011 del Consell de Govern pel qual s'aprova el Pla UPC Responsabilitat Social 2015. Document de bases.

- Document proposta informat favorablement per la Comissió de Planificació i Avaluació celebrada el dia 23 de setembre de 2011.
- Document aprovat pel Consell de Govern celebrat el dia 4 d'octubre de 2011.

DOCUMENT CG 32/10 2011

Comissionat de Sostenibilitat, Cooperació i Desenvolupament

Barcelona, 4 d'octubre de 2011

1. La responsabilitat social universitària

La Responsabilitat Social implica la **preocupació i cura pels impactes ambientals, socials i econòmics de l'activitat universitària** en els seus diferents àmbits d'influència, amb l'objectiu que aquests impactes siguin positius per a la societat. Comporta l'assumpció d'un compromís institucional, la definició i desplegament d'un pla d'acció i el posterior rendiment de comptes.

Una política compromesa amb la Responsabilitat Social comporta, doncs, **l'anàlisi** de les actuacions i resultats d'una organització en els **àmbits** següents:

- **Social:** en relació amb les persones, empleats, usuaris, proveïdors, societat... sense oblidar el comportament ètic i transparent.
- **Ambiental:** en relació amb l'impacte mediambiental de les activitats de l'organització, consums (energia, subministres, matèries primeres), residus, emissions atmosfèriques, vessaments i compliment de la legislació aplicable.
- **Econòmic:** en relació amb l'obligació de facilitar informació transparent a les parts interessades sobre els resultats econòmics de l'activitat realitzada.

Així mateix la Responsabilitat Social, ben entesa, ha de formar part de la **planificació estratègica** de l'organització i ha d'estar també present en els processos de seguiment dels resultats obtinguts.

A l'àmbit universitari el relleu i interès per la Responsabilitat Social es posa de manifest tant al si de les institucions com en aquells fòrums, xarxes i associacions de les que formen part.

En aquest sentit, la **Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE)** disposa des de l'any 2009 d'una comissió sectorial per a la *Calidad ambiental, el Desarrollo sostenible y la Prevención de Riesgos*, comissió que té els seus orígens al 2002 amb la constitució d'un grup de treball preocupat per compartir experiències en aquesta temàtica.

També a nivell estatal, ***l'Estrategia Universidad 2015 (EU2015)***, dedica una atenció especial a aquest tema. Segons un document recentment elaborat per la seva comissió tècnica, la responsabilitat social del sistema universitari és concebuda com un "*eix estratègic transversal que s'ha de tenir en compte en totes les missions desenvolupades, així com a les capacitats, persones, gestió interna i relació amb els entorns*". (*Responsabilidad Social y Sostenibilidad de las Universidades*, Comisión Técnica Estrategia Universidad 2015, septiembre 2011).

2. La responsabilitat social a la UPC

La Universitat Politècnica de Catalunya és una **institució fortament compromesa** amb la Responsabilitat Social, tal i com ho evidencia l'important nombre de **polítiques i actuacions** vinculades amb aquest àmbit que, des de fa anys, porta a terme. Entre elles, destaquem:

- ▶ L'existència en el propi si del **Consell de Direcció**, de càrrecs del màxim nivell amb responsabilitats en aquesta àrea: Vicerectora de Relacions Institucionals i Comissionat de Sostenibilitat, Cooperació i Desenvolupament.
- ▶ Tot reconeixent la importància de la contribució al desenvolupament de la responsabilitat social a la UPC que es porta a terme des del conjunt de la comunitat, cal destacar que la

Universitat disposa d'una **xarxa específica de serveis, unitats, grups de recerca, i càtedres** directament implicades amb la Responsabilitat Social, donat que la seva activitat principal està especialitzada en algun dels àmbits de la mateixa.

El Gabinet de Planificació, Avaluació i Qualitat té encomanada la coordinació tècnica de la Responsabilitat Social a la UPC.

- ▶ La responsabilitat social està inclosa a **l'estratègia de la institució**, com es fa palès amb la inclusió en el **Pla de Govern 2010-2014** d'un eix específic completament dedicat a la Responsabilitat Social: **Eix 6: Universitat i Societat. Compromís i Responsabilitat Social.**

6.1 Responsabilitat Social

Objectius

Construir una universitat compromesa amb els valors d'igualtat d'oportunitats, sostenibilitat i cooperació per al desenvolupament.

Actuacions

6.01.01 Elaborar i aplicar el codi ètic de la universitat.

6.01.02 Elaborar anualment la memòria de responsabilitat social de la UPC.

6.01.03 Visualitzar les actuacions que la Universitat porta a terme en l'àmbit de la responsabilitat social.

6.01.04 Implementar noves iniciatives de sensibilització i de suport al professorat per tal que la responsabilitat social sigui més present en els continguts i en les metodologies docents de les matèries que imparteix.

6.2 Igualtat d'oportunitats

Objectius

Continuar treballant per eliminar els obstacles que impedeixen a les dones i als homes una igualtat real d'oportunitats a la Universitat.

Desenvolupar actuacions per tal que les persones amb discapacitat puguin accedir, realitzar les seves activitats a la universitat i portar a terme la seva inserció laboral, si escau.

Actuacions

6.02.01 Analitzar i valorar els resultats del primer "Pla Director per a la Igualtat d'Oportunitats de la UPC" i definir el segon pels propers anys.

6.02.02 Elaborar el "Pla per a la Integració de Persones amb Discapacitat de la UPC".

6.02.03 Desenvolupar un pla per a la prevenció de l'assetjament sexual i d'assetjament per raó de sexe.

6.3 Sostenibilitat

Objectius

Fer explícits i coneguts els compromisos concrets que suposa la Declaració de Sostenibilitat de la UPC sobre la necessitat de disposar a la UPC d'una docència, recerca i gestió sostenibles.

Impulsar la tecnologia que faci front als reptes que representa el Desenvolupament Sostenible per al futur de la humanitat

Actuacions

6.03.01 Analitzar i valorar els resultats del primer quinquenni del Pla UPC Sostenible 2015, i implementar les millores que se'n derivin.

6.03.02 Potenciar la nova "Comunitat UPC davant del Canvi Climàtic", amb la voluntat que la UPC esdevingui un referent en aquest àmbit del Desenvolupament Sostenible tan estretament vinculat amb la tecnologia.

6.03.03 Potenciar el reconeixement i valorització a la UPC de la recerca específica en temes de les Ciències i Tecnologies de la Sostenibilitat.

6.03.04 Potenciar el programa de doctorat en "Sostenibilitat", com un programa de Doctorat de Qualitat que es converteixi en un referent específic del compromís de la UPC amb el Desenvolupament Sostenible.

6.03.05 Reforçar l'Institut de Recerca en Ciències i Tecnologies de la Sostenibilitat (IS.UPC), com a unitat bàsica transversal explícitament present als nous Estatuts, per agrupar en la mateixa estructura organitzativa tots els temes de docència, recerca i gestió.

6.03.06 Impulsar els diversos Màsters de la UPC sobre temes de Sostenibilitat, en especial aquells que es deriven d'acords internacionals ja formalitzats o en curs d'aconseguir-ho.

6.4 Cooperació per al Desenvolupament

Objectius

Reforçar la cooperació universitària al desenvolupament com a activitat pròpia de la UPC, donant-li un pes creixent en els programes de formació i de recerca de la nostra universitat

Dedicar un esforç particular a la promoció i suport de la recerca en ciència i tecnologia per al desenvolupament, amb la finalitat que el potencial de generació i transferència de coneixement que acumula la UPC contribueixi a ampliar les capacitats i oportunitats de desenvolupament dels països del Sud.

Millorar el suport que s'ofereix a l'Estudiantat, PDI i PAS que dedica els seus esforços a activitats solidàries i de cooperació

Actuacions

6.04.01 Promoure l'elaboració d'un document que defineixi les línies estratègiques en relació amb la participació de la UPC en el camp de la cooperació al desenvolupament.

6.04.02 Promoure, a través d'activitats de sensibilització en els diferents campus de la UPC, l'adopció de valors i actituds que contribueixin a la reflexió crítica i al compromís actiu en la lluita contra la pobresa.

6.04.03 Afavorir, a nivell de recerca, la generació i difusió de coneixement apropiat sobre ciència i tecnologia per al desenvolupament, en particular el reconeixement adequat de l'activitat que es du a terme, la millora dels instruments de suport, i donar-li la visibilitat que mereix.

6.04.04 Reforçar les aliances i col·laboracions de la UPC amb altres actors de cooperació (ONGD, administracions i altres entitats) i el treball en xarxa.

6.04.05 Posar en marxa una oferta formativa en Cooperació i unes línies d'activitats d'Educació pel Desenvolupament adaptades a l'EEES i afavorir el retorn als campus -, en especial, a les aules -, dels coneixements i experiències dels més de 230 membres de la UPC que cada any participen de forma directa en projectes de cooperació a països del Sud.

6.5 Relacions amb la societat

Objectius

Aprofundir les relacions amb les diferents institucions i persones, per tal d'apropar la UPC a la societat i contribuir al seu desenvolupament.

Actuacions

6.05.01 Impulsar el projecte de fidelització dels titulats i titulades de la Universitat i del PDI i PAS que ha format part de la nostra comunitat, de manera conjunta amb el Consell Social, l'Associació d'Amics de la UPC, la Fundació Politècnica de Catalunya, els centres docents i altres unitats.

6.05.02 Promoure programes orientats a atreure talent i vocacions pels nostres estudis.

6.05.03 Potenciar el Programa UPC21 amb l'objectiu de millorar el suport d'empreses i organitzacions en activitats de patrocini i de mecenatge a activitats acadèmiques.

6.05.04 Enfortir les relacions amb la Universitat de les Nacions Unides (UNU) i la UNESCO per tal de continuar les activitats de la GUNI, mantenint a la nostra universitat la seva secretaria permanent i la Presidència, i especialment seguir elaborant els informes mundials sobre Educació Superior.

- Trobem també un seguit important de **Polítiques i/o Plans Sectorials** vinculats amb la Responsabilitat Social que es porten a terme a la UPC, com són:

- Pla de Prevenció de Riscos Laborals a la UPC (1998-2001)
  - Política de Prevenció de Riscos Laborals a la UPC (2009)
  - Pla UPC Sostenible 2015 (2006)
  - Pla UPC Cooperació 2015 (2011)
  - Declaració de Sostenibilitat (2007)
  - Pla Director per a la Igualtat d'Oportunitats a la UPC (2007-2010)
  - Programa d'Atenció a les Discapacitats (2002)
- ▶ Recentment el Consell de Govern ha aprovat el **Codi Ètic** de bones pràctiques del Personal al Servei de la Universitat Politècnica de Catalunya i del seu Estudiantat (CG 3/7 2011).
  - ▶ Inclusió de la **competència genèrica en "Sostenibilitat i Compromís social"** a la relació de competències que necessàriament s'han de contemplar en tots els **plans d'estudis de Grau** de la UPC (*Marc per al disseny i implantació dels plans d'estudi de Grau Doc 38/2008 Consell de Govern 9/04/2008*).
  - ▶ La UPC és **Campus d'Excel·lència Internacional 2010** (*Ministerio de Educación y Ministerio de Ciencia e Innovación*) pel seu projecte **Campus de l'Energia**.

Com s'indica a la seva web, el Campus de la Energia és l'agregació estratègica de diferents agents econòmics, socials i de recerca, promoguda per la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) amb la finalitat de col·laborar conjuntament aprofitant l'oportunitat que el canvi de model energètic proporciona. El seu objectiu principal és la transformació del sector de l'energia amb un clar impacte local i ampli reconeixement internacional. En aquest campus, el coneixement i la tecnologia generaran innovació per a una economia més sostenible i amb més i millors llocs de treball qualificats; un campus que té vocació de convertir-se en un referent en l'àmbit de la governança i la responsabilitat social.

- ▶ En el marc de les relacions laborals, la universitat ha apostat per una sèrie de mesures orientades a millorar la **conciliació de la vida laboral i familiar**, com és el cas del programa de **teletreball**.
- ▶ La Universitat té un fort compromís amb el **Pacte Mundial (Global Compact)**. La UPC va adherir-se l'any 2005 al Pacte Mundial de les Nacions Unides (Global Compact) i, per tant, a l'*Asociación Española del Pacto Mundial (ASEPAM)*. La UPC és **signatària del Pacte Mundial (Global Compact)** iniciativa internacional de les Nacions Unides que promou el compliment dels *10 Principis*, basats en Declaracions i Convencions Internacionals, que es concreten en quatre àrees: **drets humans, laborals, mediambientals i de lluita contra la corrupció**.

Els *10 Principis* amb els que treballa Global Compact són:

Principi 1: Les empreses han de donar suport i respectar la protecció dels drets humans fonamentals, reconeguts internacionalment, dins del seu àmbit d'influència.

Principi 2: Les empreses han d'assegurar-se que les seves empreses no són còmplices en la vulneració de drets humans.

Principi 3: Les empreses han de donar suport a la llibertat d'associació i al reconeixement efectiu del dret a la negociació col·lectiva.

Principi 4: Les empreses han de donar suport a l'eliminació de tota forma de treball forçós, o realitzat sota coacció.

Principi 5: Les empreses han de donar suport a l'eradicació del treball infantil.

Principi 6: Les empreses han de donar suport a l'abolició de les practiques de discriminació a la feina i l'ocupació.

Principi 7: Les empreses han de mantenir un enfocament preventiu que afavoreixi el medi ambient.

Principi 8: Les empreses han de fomentar les iniciatives que promoguin una major responsabilitat ambiental.

Principi 9: Les empreses han d'afavorir el desenvolupament i la difusió de les tecnologies respectuoses amb el medi ambient.

Principi 10: Les empreses han de treballar contra la corrupció en totes les seves formes, incloses l'extorsió i el suborn.

A més, des de l'any 2011 la UPC és **membre associat** d'aquesta institució, a la que contribueix mitjançant un quota anual. D'aquesta manera la UPC pot participar a les assemblees de *Global Compact* amb veu i vot, participar de forma prioritària en les activitats que organitzen i rebre assessorament personalitzat i gratuït, entre altres.

- ▶ En el marc de la vinculació de la UPC amb el Pacte Mundial, la Universitat **rendeix comptes** a la societat elaborant anualment **l'Informe de Progrés**, des de l'any 2009. L'Informe de Progrés és un document que han d'elaborar les entitats signants del Pacte Mundial, en el qual es compendien i fan públiques les polítiques i accions de la institució en cadascun dels 10 Principis; és a dir, és un instrument de reflexió i rendiment de comptes de l'actuació de la UPC vers la Responsabilitat Social.

El procés de realització de l'Informe de Progrés és coordinat per part del Gabinet de Planificació, Avaluació i Qualitat, el qual té en compte, entre altres, les aportacions d'un grup de treball format per representants de l'Institut de Sostenibilitat, el Centre de Cooperació per al Desenvolupament, l'Oficina d'Igualtat d'Oportunitats, la Vicegerència de Personal, Organització i Sistemes d'Informació, la Vicegerència d'Economia, Contractació i Infraestructures, i l'Àrea de Recerca.

3. Bases pel Pla UPC Responsabilitat Social 2015

Com hem vist més amunt, sota el concepte de responsabilitat social s'aglutinen una gran diversitat de polítiques, iniciatives i actuacions vinculades a les dimensions social, econòmica, ambiental i cultural de la universitat.

La **multiplicitat de camps** de desenvolupament que engloba -medi ambient, sostenibilitat, drets humans, igualtat d'oportunitats, cooperació al desenvolupament, ètica, transparència, etc.- demana una atenció especial per tal de superar aquesta aparent dispersió i **fer evident la coherència i integritat** del conjunt.

És per aquest motiu que és important reconceptualitzar la Responsabilitat Social des d'una perspectiva integradora, i dotar-la del perfil i instruments necessaris per assolir aquesta finalitat.

La **UPC vol revalidar** explícitament el seu **compromís** amb la Responsabilitat Social a través d'una sèrie de polítiques, instruments i estructures que facilitin la reflexió, el disseny i posta en marxa d'iniciatives, l'avaluació de les existents, i la comunicació i visibilitat del conjunt com un tot integrat, tot promocionant la comunicació bidireccional amb els grups d'interès, tant interns com externs.

En aquest sentit, la Universitat es compromet a seguir treballant en l'àmbit de la Responsabilitat Social a través de les següent grans **línees d'actuació**:

- ▶ **Impuls i coordinació de polítiques** en l'àmbit de la RS de manera conjunta des dels diferents àmbits de la universitat (docència, recerca, gestió, serveis...).
- ▶ Formulació i difusió de les polítiques a través l'eix 6 del **Pla de Govern UPC14** i de tot un seguit de **Plans Sectorials**.
- ▶ **Participació activa** en **fòrums i xarxes socials** relacionades amb la Responsabilitat Social (Global Compact, CRUE, EU2015, EBEN, etc.).
- ▶ **Reforçament i/o ampliació** dels **mecanismes de difusió** de les diferents polítiques, iniciatives i actuacions que porta a terme la UPC en el marc de la Responsabilitat Social (web...), tenint cura d'emmarcar-ho en una perspectiva integradora de conjunt.
- ▶ Enfortiment de la **comunicació bidireccional** entre la Universitat i els diferents **grups d'interès** que intervenen en la RS, tant interns (PDI, PAS, estudiants) com externs (empresaris, proveïdors, societat en general).
- ▶ **Transparència i rendiment de comptes** de les actuacions de la Universitat en el marc de la Responsabilitat Social (Informe de Progrés Global Compact, memòries sectorials, web, etc.).

Setembre de 2011